

Grundutbildning i barnkonventionen för förskola och skola

Barnombudet i Uppsala län har ett partnerskap med Uppsala kommun och finns tillgängliga för frågor/workshop/föreläsning. Kontakta: boiu@boiu.se

- Se först filmen om barnets rättigheter på boiu.se/kommunutbildning. Välj rätt version utifrån er verksamhet. Filmen är cirka 11 minuter.
- Reflektera över innehållet i bikupor i cirka 5-10 minuter. Var det något särskilt i filmen som väckte tankar i relation till verksamheten? Något som ni redan gör, eller skulle kunna göra?
- Återkoppla kort i helgrupp.
- När ni tänker på barnets rättigheter, är det barnet som kompetent rättighetsbärare eller som någon i behov av skydd som dyker upp först? Båda perspektiven är viktiga att få med.

Aktivitetsplan för verksamheten vad gäller barnets rättigheter

Fundera över nuläge, mål, aktivitet, ansvarig och tidsplan för nedanstående frågor. Det finns en mall att skriva i på Insidan.

1. Hur ser vi till att alla relevanta målgrupper (personal, barn, föräldrar, andra vuxna nära barnen) har tillräcklig kunskap om barns rättigheter utifrån sammanhanget? Alla barn och vuxna behöver inte lära sig hela barnkonventionen, utan snarare vilka konkreta rättigheter som är viktiga i verksamheten.
2. I vilka sammanhang och med vilka metoder arbetar vi med barns delaktighet och inflytande? Behöver det utvecklas? Utvärderingar av upplägg/lektioner/kurser, trygghetsenkät och samtal, utvärdering av skolans arbete med främjande, förebyggande och åtgärdande frågor.
3. Hur ser vi till att beslut har genomgått en barnrättslig process? Vilka beslutsunderlag är prioriterade?
4. Hur hanterar vi skyldigheten att orosanmäla misstanke om barn som far illa? Har vi fungerande strukturer, behövs utvecklad samverkan?
Tips: Film från Skolverket om betydelsen av samverkan för orosanmälan till socialtjänst. Cirka 19 minuter.
<https://www.youtube.com/watch?v=ZAYJfVCQwHU&feature=youtu.be>

Tips på material att använda för barn och elever och fördjupningsfrågor för arbetsgrupp, se nedan.

Material att arbeta med barn och elever med

Barnrätt för alla – material för barn och elever med olika funktionsvariationer, eller för de yngre eller nyanlända barn. Finns digitalt material att skriva ut på www.barnrattforalla.se eller beställa fysiskt material.

På www.boiu.se/material finns affischer, målarbok och annat som kan användas i förskolan och skolan för att tydliggöra barnets rättigheter för både barn/elever, personal och närstående vuxna.

Barnombudsmannen har också tagit fram ett material riktat till barn och anpassat för olika åldrar: <https://minarattigheter.se>

Fördjupningsfrågor

Välj de frågor som känns aktuella för verksamheten just nu, eller dela upp på olika tillfällen.

Allas lika rättigheter / att inte diskrimineras - Artikel 2

1. Finns det något i vår organisation som kan få diskriminerande konsekvenser för något barn?
2. Hur samarbetar vi på bästa sätt med barnets vårdnadshavare för att barnet inte ska diskrimineras?
3. Finns aktuell plan som innehåller momenten att främja goda relationer och trygghet, att förebygga och att åtgärda kränkningar/våld och diskriminering om det uppstår?
4. Är planen framtagen tillsammans med personal, barn/elever och närstående vuxna?
5. Är den känd och använd?
6. Har personalen fått utbildning i diskrimineringsfrågor?
7. Hur får vi syn på våra egna normer, fördomar och attityder? Hur arbetar vi med dem? Hur ser vi till att inte för över skadliga och värderande normer till barnen?
8. Hur fungerar vår verksamhet oavsett funktionalitet? Barn? Föräldrar? *Känner vi till vilka funktionsvariationer vi möter (t ex dolda funktionsvariationer utan diagnos).*
9. Behandlar vi flickor, pojkar eller personer med annan könsidentitet jämlikt?
10. Hur säkerställer vi HBTQ-personers rättigheter?
11. Hur fungerar vårt förhållningsätt mot rasism i praktiken?
12. Hur säkerställer vi rättigheter för nationella minoritetsbarn?
13. Hur förhåller vi oss till barn i ekonomiskt utsatta situationer?
14. Hur arbetar vi för att stötta i ekonomisk utsatthet? Är det en helt avgiftsfri för-/skola? Ingen egen frukt till mellanmål, inga respengar till utflykter, ingen matsäck till utflykter, inga julklappsbyten.

Rätt till liv, överlevnad och utveckling - Artikel 6

1. Hur arbetar vi med barnets rätt till överlevnad?
2. Hur arbetar vi kring frågor som: tonårsaborter, barns självmord, ätstörningar, barnfetma, barn med kronisk sjukdom, barn som är berörda av hedersproblematik, barnnäringskap, barn som upplever våld i familjen?
3. Hur arbetar vi med barnets rätt till vila, lek och fritid?
4. Hur arbetar vi med varje barns rätt till utveckling i fysisk, psykisk, andlig, moralisk och social bemärkelse?
5. Hur ser skolgången ut för barn som har behov av särskilt stöd och skydd, till exempel barn med någon form av neuropsykiatrisk diagnos, barn som bor i skyddat boende, barn som kommer till Sverige utan vuxet sällskap?
6. Är det trafiksäkert för barn att ta sig till och vistas i vår verksamhet?

Barns och ungas inflytande och rätt att komma till tals - Artikel 12

1. Från vilken ålder tror vi att barn kan bilda åsikter?
2. Hur gör vi mognadsbedömningar av barn?
3. Vilken möjlighet har barn att fritt uttrycka sina åsikter i verksamheten?
4. Kan det finnas tillfällen när barn inte ska/bör höras?
5. Hur samarbetar vi på bästa sätt med barnets vårdnadshavare för att barnet ska få möjlighet att komma till tals och få sina åsikter respekterade?
6. När beaktar vi barnets åsikter?
7. Vilken betydelse tillmäter vi barnets åsikter?
8. Hur får barn information i frågor som rör deras liv?
9. Pratar vi till, med, åt eller för barn?
10. Vem kan företräda barn? (förälder, tolk, offentligt biträde...)
11. Var, när och hur kan barn överklaga beslut som fattas i er verksamhet?

Information och kunskap om rättigheterna - Artikel 42

1. Hur informerar vi olika målgrupper (barn, föräldrar, andra vuxna, olika yrkeskategorier) om att barn har egna rättigheter?
2. Vilka insatser behövs?
3. Vem ger informationen?
4. När ges informationen?
5. Hur säkrar vi kvalitet på informationen?
6. Vad kräver vi av dem som fått kunskaper om barnets rättigheter?